

Nasjonal strategi for samordnet tilbakeføring etter gjennomført straff 2017-2021

Felles tilstandsrapport fra direktoratsutvalget til tilbakeføringsutvalget

2020



Fylkesmannen i Vestland



Husbanken



HelseDirektoratet



Utdanningsdirektoratet



IMDi
Integrerings- og
mangfoldsdirektoratet



Barne-, ungdoms-
og familiedirektoratet



Nasjonalbiblioteket



KRIMINALOMSORGS-
DIREKTORATET

Innhold

1. Innledning.....	3
2. Status på direktoratstiltak.....	4
3. Øvrige tilbakeføringsstiltak.....	11
4. Direktoratsutvalget om 2021	13

1. Innledning

I 2017 lanserte Regjeringen en nasjonal strategi for samordnet tilbakeføring etter gjennomført straff 2017 – 2021 (i det videre omtalt som «Tilbakeføringsstrategien»). Formålet med strategien er primært å tette glippsoner etter endt straffegjennomføring, slik at domfelte og innsatte skal få en bedre mulighet til å et fremtidig liv uten kriminalitet.

Ansvarlige departement for gjennomføring av strategien er Helse- og omsorgsdepartementet, Kommunal- og moderniseringsdepartementet, Arbeid- og velferdsdepartementet, Kunnskapsdepartementet, Justis- og beredskapsdepartementet, Barne- og familiedepartementet og Kulturdepartementet. Disse utgjør Tilbakeføringsutvalget som skal bidra til god informasjonsflyt mellom sektorene og være en arena for samordning av oppdrag til underliggende etater.

Direktoratsutvalget består av Arbeids- og velferdsdirektoratet, Helsedirektoratet, Husbanken, Nasjonalbiblioteket, Utdanningsdirektoratet/Fylkesmannen i Vestland, Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet, Integrerings- og mangfoldsdirektoratet og Kriminalomsorgsdirektoratet. Utvalget er et samordningsorgan på direktoratsnivå og har ansvaret for oppfølging og gjennomføring av direktoratstiltakene.

Tilstandsrapporten for 2020 oversendes formelt fra Direktoratsutvalget til Tilbakeføringsutvalget, og inngår i Kriminalomsorgsdirektoratets (KDI) årsrapport til Justis- og beredskapsdepartementet (JD). Tilstandsrapporten er godkjent av alle direktoratene som inngår i Direktoratsutvalget.

I tilstandsrapporten redegjøres det nærmere for status i arbeidet med tiltak som direktoratsutvalget har fått ansvar for å koordinere og følge opp i 2020 (jf. tildelingsbrevet til KDI):

Direktoratsutvalget for tilbakeføring Oversikt over tiltak direktoratsutvalget skal koordinere og følge opp.			
Nr.	Tiltak	Frist	Ansvar ¹
3.1	Utarbeide strategi for utvikling av digitale tjenester mellom kriminalomsorgen, tjenesteytende etater og innsatte.	2021	KDI (flere sektorer vil også bli involvert i dette arbeidet)
3.2	AVdir og KDI får som et felles oppdrag å vurdere og eventuelt foreslå tiltak som kan sikre innsatte god tilgang til arbeids- og velferdsforvaltningens tjenester.	2020	KDI, Avdir
3.3	Styrke samarbeidet mellom kriminalomsorgen, arbeids- og velferdsforvaltningen og utdanningsmyndighetene i arbeidsdriften. Formålet skal være å gi bedre forutsetninger for kartlegging, opplæring og arbeidstrening, med sikte på økt overgang til arbeid og opplæring etter endt straffegjennomføring eller varetekt.	2021	KDI, Avdir, Udir
3.7	Etablere områdefunksjon innen psykisk helsevern og tverrfaglig spesialisert behandling (TSB) for helseforetak med ansvar for fengsel.	2020	Hdir

Status på tiltakene presenteres i kapittel 2.

Tilbakeføringsstrategien er en av flere nasjonale velferdsstrategier. Tiltak som fremmer tilbakeføring av domfelte er også ivaretatt under andre strategier. De mest sentrale av disse er kort beskrevet under kapittel 3.

I kapittel 4 presenteres direktoratsutvalgets refleksjoner og tanker om 2021.

2. Status på direktoratstiltak

Koronapandemien har påvirket arbeidet i direktoratsutvalget i 2020. Det planlagte møtet i mars måtte utgå, og det første møtet fant først sted 28. august. Deretter møttes utvalget 10. desember. Av hensyn til smittevern fant møtene sted på digitale plattformer.

Pandemien har medført nye, og også uforutsette, oppgaver og prioriteringer for direktoratene. Tiltakene i tilbakeføringsarbeidet har ikke vært uberørt av dette, koronasituasjonen har - i varierende grad - innvirket på framdriften i tiltakene.

KDI har, på vegne av direktoratsutvalget, informert om det pågående arbeidet i et møte med Justis- og beredskapsdepartementet 11.11.20 og i Tilbakeføringsutvalget 17.11.20.

I tabellen nedenfor følger en samlet oversikt over status på direktoratenes tiltak, sortert under hovedtiltakene 3.1, 3.2, 3.3 og 3.7.

3.1. Utarbeidet strategi for utvikling av digitale tjenester mellom kriminalomsorgen, tjenesteytende etater og innsatte

En IKT- og digitaliseringsstrategi for kriminalomsorgen er under arbeid og skal ferdigstilles i 2021. Digitaliserings- og ikt-strategien skal understøtte samfunnsoppdraget ved å tilrettelegge for effektiv tilbakeføring i straffesakskjeden. Dette skal gjøres gjennom digitalisering som bidrar til å effektivisere arbeidsprosesser og gjøremål både foren ansatte, innsatte og domfelte, besøkende, samarbeidspartnere og omverdenen.

Nr.	Tiltak	Frist	Ansvar
3.1.1	Selvbetjentløsning for innsatte	2021	KDI

Formål med tiltaket: Bedre og mer effektiv kommunikasjon mellom innsatte, ansatte og importerte tjenester, samt med samarbeidspartnere. Gjøre offentlige tjenester mer tilgjengelig for innsatte. Dette tiltaket må ses i sammenheng med tiltak 3.1.2 og 3.1.3 nedenfor.

Status per 31.12.20: Bakteppet er fraværet av digitale kommunikasjonskanaler for innsatte i norske fengsler. Kommunikasjon til og fra innsatte, eksempelvis til helsetjenesten i fengselet, skjer med lapper som formidles manuelt.

I 2020 er det anskaffet et selvbetjeningsystem, fra UNILINK, for utprøving i Agder fengsel. Løsningen er implementert og innsatte benytter veggmontert kiosk. De logger seg på med smartkort og får tilgang til følgende moduler:

- Effektskjema: Oversikt over sine eiendeler
- Saldo: Oversikt over sin økonomi
- Oppslagstavle: Funksjon for å kunne formidle informasjon kjøpt
- FAQ: Funksjon hvor kjente spørsmål er besvart, samt viser til rutiner
- Forespørsler: Innsatte kan sende forespørsler til ansatte og importere tjenester ved enheten om for eksempel at de ønsker legetime. Importerte tjenester har fått tilgang til systemet via egen enhet tilhørende kriminalomsorgen.

I 2021 vil det jobbes videre med funksjonaliteten i selvbetjeningsløsningen, samt med sikkerhetsarbeid knyttet til PC'ene som skal benyttes på cellene:

- Implementere moduler som kalender, aktivitetsregistrering, webshop (Froland), ekstern meldingstjeneste (henger sammen med selvbetjening for publikum).
- Klargjøre pc som innsatte kan ha på cella hvor de kan nå kioskmodulene som nevnt ovenfor, herunder teknisk løsning, risikovurderinger, rutiner for utlevering, samtykke mv. og forvaltning, drift og vedlikehold

Videre utrulling av løsningen vil bli en del av implementeringen av KODA (det nye fagsystemet som skal være klart i 2021/2022). Selvbetjening inngår som en opsjon i avtalen med Unilink, leverandøren av KODA.

3.1.2	Selvbetjening for publikum	2021	KDI
<p><u>Formål:</u> Etablere en sikker plattform for å effektivisere arbeidsprosesser ved å levere digitale tjenester til publikum.</p> <p><u>Status per 31.12.20:</u> Selvbetjening for publikum ble satt i produksjon 16.12.20. Agder fengsel er pilot i ordningen og skal etter planen begynne å benytte tjenestene 20.1.21. Første digitale tjeneste ut er at pårørende kan søke om klarering for besøk. Søknaden mottas og behandles digitalt av ansatte i et eget saksbehandlingsverktøy.</p> <p>I neste omgang vil det åpnes en meldingstjeneste hvor pårørende gis anledning til å sende melding til innsatte. Meldingene kontrolleres av ansatte før de slippes videre til innsattes selvbetjeningsløsning, ref. pkt. 3.1.1.</p> <p>Systemet kan videreutvikles med flere digitale tjenester, for eksempel klarering for eksterne og søknadsskjema til EK.</p>			
3.1.3	Utstedelse av elektronisk ID til innsatte (eID)	2021	KDI
<p><u>Formål:</u> Legge til rette for at innsatte kan identifisere seg og logge på offentlige digitale tjenester som nav.no og skatteetaten.no. Innsatte som har norsk fødselsnummer eller D-nummer, og har med seg/får skaffet pass, kan få utstedt eID. Tjenestene tilgjengeliggjøres fra tynnklient på i lokaler hvor ansatte oppholder seg og kan veilede og føre tilsyn.</p> <p><u>Status per 31.12.20:</u> Løsningen for utstedelse av eID er implementert. Dog gjenstår arbeidet med å klargjøre klienten innsatte skal benytte for pålogging.</p>			
3.1.4	Automatisert oversendelse av straffegjennomførings-meldinger og inn/ut-meldinger til NAV.	2021	KDI (AVdir)
<p><u>Formål:</u> Sikre riktige og timelige ytelser til innsatte. Forenkle og effektivisere arbeidsprosesser</p> <p><u>Status pr. 31.12.20:</u> Arbeidet ble satt på hold etter nedstengningen av landet i mars, grunnet andre nødvendige prioriteringer i de involverte direktoratene. Arbeidet ble gjenopptatt høsten 2020. Foruten å sikre datateknisk funksjonalitet arbeides det med å avklare hvilken informasjon NAV trenger fra Kriminalomsorgen og hjemmelsgrunlaget for dette. Påkobling og en initiell test for å verifisere kontakt mellom etatene skjer vinteren 2020/2021. Utvikling av tjenesten vil antakelig ferdigstilles i Q1 2021, og påfølgende systemtest ferdigstilles sannsynligvis før sommeren 2021.</p>			

3.1.5	Pilot: Digitalisering av skolehverdagen innenfor kriminalomsorgen (DASK)	2022	FMVL, Vestland fylkeskommune, Agder fylkeskommune, Agder fengsel og KDI
<p><u>Formål:</u> Prosjektets overordnede mål er å etablere og pilotere en moderne digital plattform for skolen i kriminalomsorgen - som tilrettelegger for at skolen kan oppfylle formålet med opplæring, gi opplæring i tråd med de enkelte faglige og digitale kompetansemålene og gi elevene digital kompetanse samtidig som sikkerheten ivaretas.</p> <p><u>Status per 31.12.2020:</u> Bakteppet for prosjektet: Dagens skoleløsning for elever og ansatte i skolen i kriminalomsorgen (Desktop For Skolen, DFS) har begrenset digital funksjonalitet og elevene har begrenset fysisk tilgang til skoleløsningen. Dette fører til at det i dag er store digitale skiller mellom elever i og utenfor fengsel. Dersom ikke digitaliseringstempoet akselereres, risikerer en at elever ved skoler i kriminalomsorgen ikke lenger kan få formell sluttkompetanse etter endt opplæring. Dette antas å ha store konsekvenser for tilbakeføringen til samfunnet.</p> <p>Det er i utgangspunktet tenkt en varighet for prosjektet på to år. Prosjektet skal gjennomføres i flere faser. I fase 1 (under arbeid) skal det bl.a. gjennomføres en gap-analyse, og Desktop for skole skal evalueres. I fase 2 skal en modernisert løsning planlegges, herunder ved dokumentasjon av behov og krav i en kravspesifikasjon, og om nødvendig gjennomføre en anskaffelse. I fase 3 skal en modernisert løsning piloteres.</p>			
3.1.6	Utvikle BRIK: Kartleggingsverktøy/samtykke-erklæring for varetektsinnsatte. Under forutsetning av en forskriftsendring	2021	KDI
<p><u>Formål:</u> Bedre kartlegging og oppfølging av innsatte i varetekt.</p> <p><u>Status per 31.12.2020:</u> KDI har, etter anmodning fra JD, utarbeidet et forslag til utforming av ny BRIK-forskrift (Behovs- og kartlegging i kriminalomsorgen). Forslaget innebærer at målgruppen utvides til også å omfatte varetektsinnsatte, samt at BRIK omgjøres til et permanent tiltak i kriminalomsorgen og ikke lenger et prøveprosjekt. KDI avventer tilbakemelding fra JD før videre arbeid gjøres internt. I tillegg har dagens kartleggingsskjema og samtykkeskjema for domfelte blitt revidert og vil bli lagt inn i det nye fagsystemet KODA i 2021.</p>			
3.2	AVdir og KDI får som et felles oppdrag å vurdere og eventuelt foreslå tiltak som kan sikre innsatte god tilgang til arbeids- og velferdsforvaltningens tjenester		
3.2.1	Nytt rundskriv/veileder om NAV/KDIs ansvar og regelverk	2021	KDI (AVdir)

Formål: Tydeliggjøre ansvar og samarbeid om straffegjennomføring i fengsel og samfunn.

Status per 31.12.20: En arbeidsgruppe jobber med rundskrivet/veilederen. Arbeidets fremdrift har blitt noe forsinket grunnet omprioriteringer under pandemien. Arbeidet berører komplekse problemstillinger knyttet til flere lovverk. Forutsatt at det ikke er uklarheter/hindringer i lovverk som krever egen «sidebehandling», er det mål om å sende et utkast på felles høring våren 2021.

3.2.2	Gjennomgå samarbeidsavtalen (2014) mellom Kriminalomsorgen og Arbeids- og velferdsetaten	2020/21	KDI (AVdir)
--------------	---	----------------	--------------------

Formål: Unngå at enkelte begrep/ordvalg kan føre til misforståelser

Status per 31.12.20: Av kapasitetshensyn igangsettes dette arbeidet i 2021.

3.3	Styrke samarbeidet mellom kriminalomsorgen, arbeids- og velferdsforvaltningen og utdanningsmyndighetene i arbeidsdriften.
------------	--

3.3.1	Revisjon rundskriv (G-1 2008) om samarbeid mellom opplæringssektoren og kriminalomsorgen	2020/21	KDI (FMVL)
--------------	---	----------------	-------------------

Formål: Tydeliggjøre ansvarsforhold

Status per 31.12.20: Arbeidsgruppen har ferdigstilt et utkast som skal sendes på høring. Grunnet manglende kapasitet, også knyttet til koronapandemien, har høringsrunden blitt utsatt til over nyttår.

3.3.2	Etablere arbeidsgruppe med representanter for et utvalg av fylkeskommuner for å lage en nasjonal løsning for praksisattester	2020/2021	FMVL (KDI)
--------------	---	------------------	-------------------

Formål: Lik dokumentasjon av arbeidspraksis fra arbeidsdriften uavhengig av sted

Status per 31.12.20: Statsforvalter i Vestland etablerer arbeidsgruppen på nyåret i 2021.

3.3.3	Brev til respektive departementer om ansvar for innsatte som ønsker høyere utdanning	2021	KDI og FMVL
--------------	---	-------------	--------------------

Formål: Sikre at innsatte har samme muligheter som øvrige i samfunnet for å ta høyere utdanning

Status per 31.12.20: Bakteppet for tiltaket: Hvert år er det om lag 130 – 180 innsatte som studerer (tidsperiode fra 2011 – 2019, kilde: oppikrim.no). Høyskole- og

universitetssektoren består av i underkant 40 ulike institusjoner uten en koordinerende enhet som jobber inn mot fengsler.

Trenden er at både pensum og undervisning oftere er på digitale plattformer. Dette er plattformer innsatte ikke har tilgang til eller hvor tilgangen er begrenset. I motsetning til innsatte som er elever på grunnskole- og videregående nivå, er det heller ingen undervisningsressurser tilgjengelig for studenter.

I 2020 har FMVL og KDI tematisert dette muntlig i møter med sine respektive departement. Under tiltaket «Digitalisering av skolehverdagen innenfor kriminalomsorgen (DASK)» (se 3.1.5) har FMVL og KDI valgt å nedsette en undergruppe som skal tegne opp utfordringsbildet og anslå kostnader for utbedring av digitale løsninger som kan understøtte studenter i fengsel.

3.7	Etablere områdefunksjon innen psykisk helsevern og tverrfaglig spesialisert behandling (TSB) og andre helserelaterte tiltak		
------------	--	--	--

3.7.1	Etablere områdefunksjon innen psykisk helsevern og tverrfaglig spesialisert behandling (TSB) for helseforetak med ansvar for fengsel.	2020/21	RHF (KDI)
--------------	--	----------------	------------------

Formål: Likeverdig tilbud om stedlige tjenester (iht. rettigheter) til innsatte med psykiske lidelse, rusproblemer mv. i alle fengsler.

Status per 31.12.20: Arbeid underveis for å realisere områdefunksjonen, og tilrettelegge for plass i landets fengsler. En plan for etablering av områdefunksjonen skal ferdigstilles innen utgangen av januar 2021.

3.7.2	Revisjon «Veileder for helse- og omsorgstjenester til innsatte i fengsel»	2021	Hdir (KDI)
--------------	--	-------------	-------------------

Formål: Oppdatering iht. gjeldende regelverk, tiltak og anbefalinger om beste praksis.

Status per 31.12.20: KDI er en viktig samarbeidspartner i Helsedirektoratets revisjon av «Veileder for helse- og omsorgstjenester til innsatte i fengsel. Planen er at veilederen skal på høring våren 2021 og ferdigstilles høsten 2021.

Det pågår i tillegg til revisjon av veilederen en utredning for å definere grensesnittet mellom helse- og omsorgstjenesten og kriminalomsorgen overfor innsatte med særlige omsorgsbehov. Senter for omsorgsforskning vil levere en utredning første halvår 2021.

Bakgrunn: Revisjonen av veilederen ble ikke gitt som oppdrag i tilknytning til Tilbakeføringstrategien, men ble initiert av Hdir etter oppdrag fra HOD. Arbeidet er også relevant i et tilbakeføringsperspektiv – og er derfor omtalt her.

3.7.3	<p>Revisjon av rundskriv G8-2006 «Samarbeid mellom kommunehelsetjenesten, spesialisthelsetjenesten, kommunenes sosialtjeneste og kriminalomsorgen overfor innsatte og domfelte rusmiddelavhengige»</p> <p>Vurdere å utvide målgruppen til rusmiddelavhengige og psykiske lidelser.</p> <p>Vurdere å innlemme i revisjonen og som et tillegg til G8-2006: «Rammebetingelser for drift av rusmestringsenheter i fengsel. Samarbeid mellom kriminalomsorgen, spesialisthelsetjenesten og kommunehelsetjenesten (2013).</p>	2021	JD og HOD i samarbeid med KDI og Hdir
-------	---	------	---------------------------------------

Formål: Oppdatering iht. gjeldende regelverk, ansvar og oppgavefordeling mellom etatene.

Status per 31.12.20: JD har informert om at de vil innlede en dialog med HOD om behovet for revisjon av de ovennevnte rundskriv, med dette som innspill fra KDI:

- Rundskrivet gir føringer til de regionale helseforetak (RHF) som har tjenesteansvar for spesialisthelsetjenester innen psykisk helsevern og rusbehandling. Helsedirektoratet er kun et kompetansedirektorat og har ingen styringslinje overfor spesialisthelsetjenestene. Helsedirektoratet ønsker å delta i arbeidet med revisjonen av rundskrivet fordi de har et koordineringsansvar for fengselshelsetjenesten som også inngår i rundskrivet. Det er kun HOD som kan gi føringer til RHF'ene.
- Målgruppen i rundskrivet bør utvides. G-8 rundskrivet handler kun om ansvar og oppgaver overfor rusavhengige. Problembelastningene for innsatte og domfelte er derimot at det er en overhyppighet av psykiske lidelser og samtidige rus- og psykiske lidelser (Cramer us.)
- Ved etableringen av områdefunksjon for psykisk helsevern (PHV) og rusbehandling (TSB) med stedlige tjenester i alle fengsler fra 2021, er det viktig med et dokument som gir føringer for arbeidet, utover oppdragsbrev/disponeringsbrev til RHF og HF.
- G-8 rundskrivet er til dels utdatert og omhandler også sosialtjenesten som ble overført til ASD for mer enn 10 år siden. Sosialtjenesten bør ikke inngå i revisjonen av nytt rundskriv da KDI har tilstrekkelige rundskriv og avtaler med AV-dir.

Annet:

Tilbakeføring.no er en videreutvikling av boligpaanett.no og ble lansert i 2019, gjennom midler bevilget av den tverrdirektorale redaksjonen i Veiviseren.no. Veiviseren.no er det største varige enkelttiltaket i den boligsosiale strategien «Bolig for velferd». KRUS har fått ansvar for å vedlikeholde og utvikle nettsiden tilbakeføring.no i samarbeid med KDI. I november ble det avholdt et halvdagsseminar med deltakere fra ulike sektorer for en gjennomgang av nettsiden og med forslag til forbedringer. Sentralt innhold er kvalitetssikret

av direktoratene i direktoratsutvalget, og dialogen med direktoratene videreføres etter hvert som det er behov for endringer om skrever forankring og ekspertise fra direktoratsutvalgets medlemmer.

Utredning av innsattes omsorgsbehov. KDI har fått i oppdrag av JD om å utrede innsattes omsorgsbehov, og KDI har gitt oppdraget til Senter for omsorgsforskning. Innsatte med omfattende omsorgsbehov er blant annet innsatte med fysiske funksjonsnedsettelse, lettere psykisk utviklingshemming og innsatte med psykisk lidelser som ikke klarer å ivareta egenomsorgen.

Senter for omsorgsforskning skal både foreta en nasjonal kartlegging av omfanget av innsatte med omsorgsbehov og foreta dybdestudier i enkelte fengsler. De skal kartlegge både kriminalomsorgens og helse- og omsorgstjenestens kompetanse og behov for praktisk bistand og helse- og omsorgstjenester til innsatte med omsorgsbehov, Utredningen skal utgjøre kunnskapsgrunnlaget for å vurdere et tydeligere grensesnitt mellom helse- og omsorgstjenesten og kriminalomsorgens ansvar for oppfølging av innsatte og domfelte med behov for omsorgstjenester og praktisk bistand.

3. Øvrige tilbakeføringstiltak

Trygge foreldre – trygge barn. Regjeringens strategi for foreldrestøtte (2018-2021) er utarbeidet av Barne- og likestillingsdepartementet i samarbeid med Helse- og omsorgsdepartementet, Kunnskaps- og integreringsdepartementet og Justis- og beredskapsdepartementet.

Det er to tiltak i strategien som vil styrke tilbakeføringen til samfunnet etter endt soning:

Status tiltak 19: «Pappa i fengsel»-programmet videreutvikles med mål om tilpasning til mødre i fengsel. Det er vanskelig å være forelder i fengsel, hvor kontakt med familie og nettverk er sterkt begrenset. Innsatte har ofte behov for noen å snakke med om foreldreskapet, og hvordan de kan ivareta barn i en slik situasjon.

Status tiltak 22: Foreldre som blir fengslet, og deres familier, kan ha behov for ekstra støtte. Det pågår et arbeid for å se hvordan samarbeidet mellom kriminalomsorgen og familievernkantorene kan utvikles og styrkes.

I tillegg har kriminalomsorgen fokus på tiltak 21 som synligjør alle etaters ansvar for at familieperspektivet ivaretas. Det kan gjøres ved å være oppmerksomme på foreldrenes betydning for barn og utvikle tiltak som kan bidra til at foreldrenes ansvar for barn ivaretas.

Bolig for velferd. Nasjonal strategi for boligsosialt arbeid (2014–2020) har innsatsområder som treffer mange innsatte og domfelte. En del innsatte i norske fengsler løslates uten å ha et eget sted å bo. Straffedømte har generelt dårligere levekår enn befolkningen ellers. En forholdsvis stor andel har lav utdanning, svak tilknytning til arbeidsmarkedet, dårlig økonomi, dårlig helse, rusproblemer og oftere psykiske problemer eller utviklingshemning enn den øvrige befolkningen. Ved soningsstart er en tredjedel uten bolig, mens tallet har økt til to tredjedeler ved fullført soning. Dette innebærer at en av tre innsatte mister boligen sin under soningen.

Nedenfor følger et utdrag fra evalueringen av strategiarbeidet.

Hovedmål 1: Alle skal ha et godt sted å bo

Antall bostedsløse i perioden 2012–2016 er redusert fra 6 200 til 3 900 personer. Antall bostedsløse barn ble i denne perioden mer enn halvert. Tallet på bostedsløse er det laveste tallet siden kartleggingen av bostedsløse startet i 1996.

Hovedmål 2: Alle med behov for tjenester, skal få hjelp til å mestre boforholdet

Innsatsområde: Forhindre utkastelser

En stabil bosituasjon er viktig for kontinuitet i oppfølging av både helse, skole og arbeid. Forhindre utkastelser har vært prioritert i Bolig for velferd, og det har gitt resultater. I 2018 oppga 80 pst. av kommunene at de har etablert systemer og samarbeidsrutiner for husstander som står i fare for å miste boligen sin, mot 75 pst. i 2015. Innhentende tall fra politidirektoratet viser at det ble begjært fravikelse i 8642 saker i 2018. Det ble gjennomført 2439 fravikelser. Hele 6203 fravikelser ble hevet, dvs. avsluttet før utkastelse ble gjennomført. Det er grunn til å anta at heving i disse tilfellene kommer som følge av forbedret system og samarbeidsrutiner i kommunene for å forhindre utkastelser.

Innsatsområde: Gi oppfølging og tjenester i hjemmet

I løpet av strategiperioden har kommunene rustet opp tjenestetilbudet til vanskeligstilte grupper. Mange kommuner har styrket tilbudet til personer med rus- og psykisk helseproblematikk, i tråd med Opptappingsplanen på rusfeltet. Kommunene har opprettet anslagsvis 1000 nye stillinger for tjenester til målgruppen fra 2017 til 2018, mens økningen er noe mindre i det påfølgende året (309 eller 2,5 %). Over 60 pst. av årsverkene innen rus- og psykisk helsefeltet går til personer med langvarige og sammensatte behov. En viss andel av denne gruppen har også en kriminell adferd og skal tilbakeføres til samfunnet etter gjennomført straff.

Hovedmål 3: Det offentlige innsatsen skal være helhetlig og effektiv

Innsatsområde: Sikre god styring og målretting av arbeidet

Velferdsdirektoratene som gir tilskudd til kommunene, har hatt flere tiltak for å gjøre det enklere for kommuner å bruke tilskuddsmidler i sammenheng. Da strategien ble lansert

forvaltet direktoratene i overkant av 20 tilskuddsordninger som på ulike måter traff kommunenes arbeid med vanskeligstilte på boligmarkedet. Ni av tilskuddsordningene er slått sammen eller overført til kommunerammen i strategiperioden. I tillegg har direktoratene gitt en samlet omtale av virkemidlene i veviseren.no. Direktoratene gir også på egne sider informasjon om sammenhengen mellom tilskudd, og har samordnet kunngjørings- og rapporteringsfrister for flere av tilskuddsordningene.

4. Direktoratetsutvalget om 2021

Flere av prosjektene som direktoratsutvalget har iverksatt i 2020 vil kreve arbeid også i 2021. Derfor må direktoratene i 2021 sikre at det settes av tilstrekkelig med tid og ressurser til å sikre framdrift og ferdigstillelse av disse. Dette vil innvirke på kapasiteten til å igangsette nye tiltak.

Direktoratene i direktoratsutvalget har angitt retningen for sitt respektive arbeid i 2021 for å fremme tilbakeføringsstrategiens mål:

- FMVL vil ha fokus på utvikling av en moderne, digital skoleløsning; unge opp til 24 år og de 10 % av innsatte som ikke har gjort ferdig grunnskole, samt at det planlegges for et tilsyn med opplæring i kriminalomsorgen.
- AVdir vil ha fokus på å ferdigstille rundskrivnet som er under arbeid, fornye samarbeidsavtalen med KDI, slutfører arbeidet med automatiserte trygdemeldinger og et pågående arbeid med å øke tilgjengeligheten til NAV-tjenester gjennom digitale løsninger.
- Husbankens skal styrke kommunenes forutsetninger for å hjelpe vanskeligstilte på boligmarkedet, hvor målgruppene til Kriminalomsorgen inngår. Husbanken er ansvarlig for drift og videreutvikling av Veviseren.no, en tverrdirektoriell informasjons- og veiledningskanal for kommunene på bolig- og tjenesteområdet. Tilbakeføring.no er del av det tverrdirektorale samarbeidet med Veviseren.no.
- Imdi jobber gjennom kommune, fylkeskommune og frivillige organisasjoner og ser at det kan være synergier å hente ut i et tettere samarbeid med kriminalomsorgen. Dette skal utforskes i et møte mellom Imdi og KDI i januar 2021.

- Nasjonalbiblioteket vil jobbe videre med utvikling av digitale tjenester, herunder en selvbetjeningsløsning og nasjonale lånekort. For sistnevnte jobbes det med å finne løsninger som ivaretar den enkelte innsattes personvern.
- Bufdir vil følge opp rapporten «Barn og unge som står i fare for å begå kriminelle handlinger» og samarbeidsstrategien for barn og unge i lavinntektsfamilier.
- Hdir vil jobbe med revisjon av veileder for helse- og omsorgstjenester til innsatte i fengsel, samt oppfølging av rapporten fra Oslo Economics om rustilbud til innsatte
- KDI vil utforske mulighetene for økt digitalisering av samarbeidsflater mellom kriminalomsorgen og forvaltningspartnere, øke samarbeidet med frivillig sektor, samt følge opp rapporten fra Oslo Economics om rustilbudet til innsatte, herunder omfanget av BRIK-kartlegging, russamtaler og kvalitet i rusmestringsenhetene.

Som koordinator for direktoratsutvalget vil KDI i 2021 initiere flere bilaterale møter med øvrige direktorater for en gjennomgang av status på nåværende samarbeidsflater og for utforske økt samhandling på områder som fremmer tilbakeføringen. Dialog med KS vil også prioriteres for å se på modeller som kan styrke samhandlingen som er nødvendig i forbindelse med løslatelser fra fengsel.